

ผลการจัดประสบการณ์แบบโครงการผสมแหล่งเรียนรู้จังหวัดอ่างทอง
ที่มีต่อความรู้สึกเป็นเจ้าของสำหรับเด็กปฐมวัย
The Effects of Project Approach Experience Provision Integrated
with Learning Resources in Angthong Province
on Sense of Belonging for Young Children

ภาพิมล วัฒนวิเชียร*

Papimon wattanavichien

ชลลธิป สมหาโต**

Chalatip Samahito

สาขาวิชาปฐมวัยศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ประเทศไทย

Department of Early Childhood Education Faculty of Education Kasetsart University, Thailand

E-mail : Papimon.wa@ku.th

Received: July 24, 2022

Revised: September 16, 2022

Accepted: November 05, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการจัดประสบการณ์แบบโครงการผสมแหล่งเรียนรู้จังหวัดอ่างทองที่มีต่อการความรู้สึกเป็นเจ้าของสำหรับเด็กปฐมวัย กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เด็กปฐมวัยชาย - หญิง อายุระหว่าง ๕-๖ ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ ๓ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ ของโรงเรียนวัดมะขาม (วิบูลย์อุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง จำนวน ๑๒ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แผนการจัดประสบการณ์โครงการ ๓ โครงการซึ่งประกอบด้วย ๓๐ แผน และแบบประเมินความรู้สึก ความเข้าใจ ในความเป็นเจ้าของสำหรับเด็กปฐมวัยและแบบบันทึกพฤติกรรมความรู้สึกเป็นเจ้าของสำหรับเด็กปฐมวัย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

* นางสาวภาพิมล วัฒนวิเชียร Miss.Papimon Wattanavichien, ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปฐมวัยศึกษา ภาควิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Master of Education (Early Childhood Education), Department of Education Kasetsart University

** ผศ.ดร.ชลลธิป สมหาโต Assistant Professor Chalathip Samahito, Ed.D. อาจารย์ที่ปรึกษาสาขาวิชาปฐมวัยศึกษา ภาควิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Advisor of Education (Early Childhood Education), Department of Education Kasetsart University

ผลการวิจัย พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการผสมผสานแหล่งเรียนรู้จังหวัดอ่างทองที่มีต่อความรู้สึกเป็นเจ้าของสำหรับเด็กปฐมวัย มีคะแนนเฉลี่ยความรู้และความเข้าใจความเป็นเจ้าของหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง เด็กมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน เมื่อไปทัศนศึกษาเด็กแสดงความเคารพต่อสถานที่สาธารณะ และแสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ดูแลสถานที่สำคัญในจังหวัดอ่างทอง

คำสำคัญ: การจัดประสบการณ์; โครงการ; แหล่งเรียนรู้; ความรู้สึกเป็นเจ้าของ; เด็กปฐมวัย

Abstract

The effects of project approach experience provision integrated with learning resource in Angthong province on sense of belonging for young children. The population included 12 preschool children, age 5- 6 years old who were studying in kindergarten 3 in the first semester, 2022 of Wat Makhham (Wibuluppathum) School in Angthong Primary Educational Service Area Office. The research instruments were consisted of 3 projects approach, 30 experience provision plans, the test of sense of belonging for young children, and the observation form of sense of belonging of young children. The data was analyzed by mean, standard deviation and content analysis.

The result indicated that young children who engaged in project approach experience provision with learning resources in Angthong province had higher sense of belonging posttest scores than the pretest one. The children had better understanding the culture and traditions of the community. When going on the field trips, the children showed the respect and conserved the public places in Angthong province.

Keywords: Project Approach; Project; Learning Resources; Sense of belonging; Young Children

บทนำ

ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง ประเทศไทยได้รับแนวคิดและองค์ความรู้จากฝั่งตะวันตกเข้ามาในการพัฒนาประเทศ ตลอดจนเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ทำให้คนไทยเปี่ยมด้วยความสนใจในวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น และให้ความสนใจในวัฒนธรรมของตะวันตก ทำให้เกิดการละเลยต่อวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชนท้องถิ่น^๑ ส่งผลให้วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นอาจเลือนหาย บุคคลในชุมชนถือเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่ง

^๑ อรุณี ทรดาล, “ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย”, สักทอง, ปีที่ ๒๕ ฉบับที่ ๒ (เมษายน – มิถุนายน

ในการทำให้ชุมชนท้องถิ่นนั้นเจริญ ซึ่งถ้าชุมชนสามารถทำให้บุคคลก้าวไปถึงเป้าหมายตามที่ต้องการได้ บุคคลนั้นก็อยากจะปฏิบัติงานในชุมชนท้องถิ่นของตนเองต่อไป และรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน มีความรักและหวงแหน เกิดความจงรักภักดี และผูกพันต่อชุมชน ในทางกลับกัน หากชุมชน ไม่สามารถตอบสนองความต้องการนี้ได้ บุคคลก็จะมีอาการผูกพันลดลง และเกิดความเหินห่างต่อชุมชน

ความรู้สึกความเป็นเจ้าของ เป็นความรู้สึกของบุคคลที่ตระหนักว่าตนเองมีความสำคัญกับชุมชน สถานศึกษา หรือองค์กร (Sense of Belonging) เป็นความรู้สึกทางบวกที่มีต่อชุมชน เมื่อบุคคลมีความรู้สึกถึงความเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ดังกล่าวก็จะนำไปสู่ความรู้สึกจงรักภักดีต่อชุมชนนั้น^๒ การจัดประสบการณ์แบบโครงการผสานแหล่งเรียนรู้ เป็นการจัดประสบการณ์เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลุ่มลึกโดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งนั้นเพื่อปลูกฝังความรู้ ประเพณี และวัฒนธรรม ให้กับเด็กปฐมวัยเพื่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของในการรักษาหวงแหนวัฒนธรรม การจัดประสบการณ์แบบโครงการโดยใช้แหล่งเรียนรู้ ถือเป็นรูปแบบการจัดประสบการณ์ที่จัดให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ได้ลงมือปฏิบัติงานจากสถานการณ์จริงในชุมชนซึ่งเกิดจากการมีส่วนร่วมของครู เด็กและบุคคลในชุมชน เช่น การไปศึกษาวัฒนธรรม ทัศนกรรม เรื่องราวในประวัติศาสตร์ วิทยากร ผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ นอกเหนือไปจากการเรียนรู้ในห้องเรียน กระบวนการเรียนรู้ทำให้เด็กมีความรู้ส่งเสริมความเข้าใจในสิ่งที่ได้เรียนรู้ มีความรู้และความเข้าใจในชุมชนของตนเอง พัฒนาทักษะการเรียนรู้ อีกทั้งยังทำให้เด็กได้ตระหนักถึงความรับผิดชอบในการเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการผสานแหล่งเรียนรู้ในชุมชนจึงมีความสำคัญและมีความน่าสนใจมากสำหรับเด็กปฐมวัย เนื่องจากชุมชนเป็นแหล่งที่ให้ข้อมูล สนับสนุนส่งเสริมให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงทำให้เด็กมีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ชุมชนที่เด็กอาศัยอยู่ ความรู้และประสบการณ์ที่เด็กได้รับจึงมีความหมายต่อตัวเด็ก ทำให้เด็กเกิดความรักชุมชนและมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ชุมชนของตนเองด้วย

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูประจำชั้น ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ ๓ โรงเรียนวัดมะขาม (วิบูลย์อุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการปลูกฝังการเรียนรู้แก่เด็กและเยาวชนคนรุ่นใหม่ มุ่งเน้นให้เด็กได้รู้จักท้องถิ่นของตนเอง คือ จังหวัดอ่างทอง และมีความมุ่งหมายให้เด็กมีความรักจังหวัดอ่างทองที่ตนอาศัยอยู่ โดยใช้สถานที่ต่าง ๆ ในจังหวัดเป็นแหล่งเรียนรู้ประจำท้องถิ่น เพื่อปลูกฝังและส่งเสริมนิสัยแสวงหาความรู้ด้วยตนเองในบรรยากาศการเรียนรู้ผ่านสื่อที่หลากหลาย และใช้สถานที่เก่าแก่ของท้องถิ่นรวมถึงวัฒนธรรมการเรียนรู้ประจำท้องถิ่นที่ส่งเสริมให้แก่เด็ก เกิดการเรียนรู้อย่างยั่งยืนและเพื่อปลูกฝังความรู้สึกเป็นเจ้าของให้กับเด็กปฐมวัย

๒๕๖๒) : ๑- ๑๑.

^๒ Lovey L., Manohar S. Nadkarni, Eszter Erdelyi, *The Joyful Organization*, (New Delhi: Response Book, 2005), p. 42.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

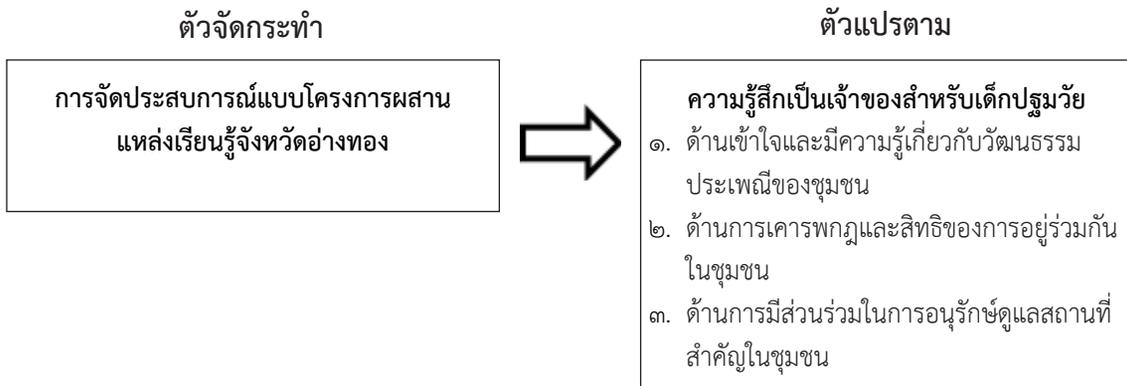
เพื่อศึกษาผลการจัดประสบการณ์แบบโครงการผสานแหล่งเรียนรู้จังหวัดอ่างทองที่มีต่อความรู้สึกเป็นเจ้าของสำหรับเด็กปฐมวัย

สมมุติฐานการวิจัย

๑. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการผสานแหล่งเรียนรู้จังหวัดอ่างทองมีคะแนนเฉลี่ยในด้านความเป็นเจ้าของสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดประสบการณ์แบบโครงการผสานแหล่งเรียนรู้จังหวัดอ่างทอง

๒. การจัดประสบการณ์แบบโครงการผสานแหล่งเรียนรู้จังหวัดอ่างทองสามารถส่งเสริมความรู้สึกเป็นเจ้าของสำหรับเด็กปฐมวัยได้ทั้ง ๓ ด้าน ได้แก่ (๑) ด้านมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน (๒) ด้านการเคารพกฎและสิทธิของการอยู่ร่วมกันในชุมชน (๓) ด้านการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ดูแลสถานที่สำคัญในชุมชน

กรอบแนวความคิด

การทบทวนวรรณกรรม

ความสำคัญของความรู้เป็นเจ้าของสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาด้านอารมณ์สังคมของเด็ก เมื่อเด็กมีความรู้สึกเป็นเจ้าของในชุมชนท้องถิ่น เด็กจะมีความมั่นใจสามารถสัมผัสสภาพแวดล้อมรอบตัวในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้มากขึ้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอ มาตรฐานการเรียนรู้เกี่ยวกับความเป็นเจ้าของสำหรับเด็กปฐมวัย ได้กำหนดกรอบการเรียนรู้ไว้ในหลักสูตร โดยมีรายละเอียดดังนี้

The Early Childhood Curriculum Framework^๑ ซึ่งเป็นหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของประเทศไอร์แลนด์ ได้ระบุถึงองค์ประกอบความรู้สึกเป็นเจ้าของ ๆ เด็กปฐมวัย ประกอบด้วย ๔ ด้าน ดังนี้

^๑ National Council for Curriculum and Assessment Ireland, Aistear : The early childhood curriculum framework, (Dublin : NCCA, 2009), p. 26.

๑. เด็กรับรู้ถึงอัตลักษณ์ในตนเองและรู้สึกได้รับความเคารพและเรียนรู้กับเรื่องราวชีวิตของตนเอง สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น แสดงความคิด ความชอบ และความต้องการของตนเอง ด้วยความเคารพอย่างสม่ำเสมอ

๒. เด็กจะมีความรู้สึกถึงอัตลักษณ์ของกลุ่ม มีการเชื่อมโยงกับครอบครัวและชุมชนและวัฒนธรรมของตนเอง มีความรู้เกี่ยวกับภูมิหลังที่มีความหลากหลาย เข้าใจเกี่ยวกับพื้นที่ในท้องถิ่นสถานที่ในชุมชน เข้าใจบทบาทต่าง ๆ ของคนในชุมชน

๓. เด็กสามารถที่จะแสดงสิทธิและแสดงความเข้าใจและเคารพ สิทธิ เข้าใจกฎเกณฑ์และขอบเขตของพฤติกรรมที่ยอมรับได้ การทำงานร่วมกัน และการช่วยเหลือผู้อื่น ตระหนักและเคารพต่อความต้องการ สิทธิ ความรู้สึก วัฒนธรรม ภาษา ภูมิหลัง และความเชื่อทางศาสนาของผู้อื่น ยอมรับและจัดการกับพฤติกรรมที่ไม่เป็นธรรม

๔. เด็กมองว่าตัวเองเป็นผู้เรียนที่มีความสามารถ พัฒนาความสามารถและความสนใจที่หลากหลาย และเต็มใจที่จะแบ่งปันทักษะและความรู้กับผู้อื่น แสดงความมั่นใจในการเรียนรู้ของตนเอง เรียนรู้ตามความสนใจส่วนตัวและเชื่อมโยงกับบ้าน ชุมชน และวัฒนธรรม

Australia Government Department of Education^๔ เป็นกรอบการศึกษาปฐมวัยของประเทศออสเตรเลียได้ระบุถึงด้วยเป็นเจ้าของของสังคม ไว้ว่า

๑. เด็กมีความรู้สึกรับรู้ในอัตลักษณ์ รู้สึกปลอดภัย มั่นคง และได้รับการสนับสนุนการพึ่งพาระหว่างกัน พัฒนาอัตลักษณ์ของตนเองอย่างมีความรู้และความมั่นใจ มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้วยความเอาใจใส่ และความเคารพ

๒. เด็กเชื่อมโยงเข้ากับโลกภายนอก พัฒนาความรู้สึกรับรู้ถึงการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ชุมชน พัฒนาความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มและชุมชน และมีความเข้าใจ สิทธิที่มีต่อกันและความรับผิดชอบต่อการเข้าร่วมในชุมชนอย่างแข็งขันสามารถตอบสนองต่อความแตกต่างด้วยความเคารพ รับรู้ถึงความเท่าเทียมกัน แสดงความรับผิดชอบต่อสังคมและแสดงความเคารพต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงดูแลสถานที่สาธารณะ

๓. เด็กมีความรู้สึกรับรู้ ในความเป็นอยู่ที่ดี มีความแข็งแกร่งในแง่การดำรงอยู่ในสังคมและทางอารมณ์ มีความรับผิดชอบต่อสุขภาพและกายภาพของตนเองมากขึ้น

๔. เด็กเป็นผู้เรียนที่มีความมั่นใจและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ พัฒนาลักษณะนิสัยเพื่อการเรียนรู้ เช่น ความอยากรู้ อยากเห็น ความร่วมมือ ความมั่นใจ ความคิดสร้างสรรค์ ความกระตือรือร้น

^๔ Australian Government Department of Education and Training, BELONGING, BEING & BECOMING, (Australia, 2009), p. 24-47.

การเงินธนาคาร และความสัมพันธ์ การเรียนรู้ของตนเองผ่านการติดต่อเชื่อมโยงกับผู้คน สถานที่ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม

Te Whariki Early childhood curriculum เป็นหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของประเทศนิวซีแลนด์ ได้ระบุถึงองค์ประกอบของความเป็นเจ้าของ ประกอบด้วย ๔ ด้าน^๕ ดังนี้

๑. เด็กสามารถเชื่อมโยงและขยายความคิดระหว่างครอบครัวและโลกภายนอก ซึ่งในที่นี้ หมายถึง สังคมที่เด็กอาศัยอยู่ เรียนรู้เกี่ยวกับชุมชน วัฒนธรรม ประเพณี

๒. ตระหนักถึงการใช้พื้นที่สาธารณะร่วมกับผู้อื่นไปถึงการดูแลสถานที่สาธารณะ

๓. เด็กสามารถดำเนินกิจกรรมประจำวันได้อย่างปกติสุข เข้าใจการทำงานของสิ่งต่างรอบตัว วัฒนธรรม ประเพณี การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งรอบตัว

๔. เด็กเข้าใจและยอมรับการมีขอบเขตของการแสดงออกในสิทธิเสรีภาพของตนเอง เคารพกฎ และสิทธิ ของผู้อื่น

จากการที่ได้ศึกษาเอกสารมาตรฐานการเรียนรู้ด้านความรู้สึกเป็นเจ้าของสำหรับเด็กปฐมวัยในหลาย ประเทศ แสดงให้เห็นถึงแนวทางการจัดประสบการณ์เรื่องความรู้สึกเป็นเจ้าของระบุพฤติกรรมที่พึงประสงค์ จากหลักสูตรประเทศต่าง ๆ แล้ว จะเห็นได้ว่าตัวบ่งชี้ซึ่งเป็นองค์ประกอบของการมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ สำหรับเด็กปฐมวัย ๓ ด้านได้ดังนี้

๑. ด้านความเข้าใจและมีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณีของชุมชน หมายถึง พฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่แสดงออกถึงการมีความรู้และความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับพื้นที่ วัฒนธรรมท้องถิ่นของตนเองและปฏิบัติสืบทอดอย่างเหมาะสมตามวัย

๒. ด้านการเคารพกฎและสิทธิของการอยู่ร่วมกันในชุมชน หมายถึง พฤติกรรมของเด็กปฐมวัย ที่แสดงออกผ่านการให้ความร่วมมือในการเคารพและปฏิบัติตามกฎ ข้อตกลงตามกิจกรรมของกลุ่ม ชุมชน หรือสังคมอย่างเหมาะสมกับวัย เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนที่แตกต่างจากตนเอง ยอมรับในความ สามารถ ความคิดเห็นของผู้อื่น

๓. ด้านการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ดูแลสถานที่สำคัญในชุมชน หมายถึง พฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่แสดงออกผ่านการมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสมในฐานะสมาชิกในชุมชน การให้ความร่วมมือ การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น รวมถึงการมีส่วนร่วมในการดูแลสถานที่ในชุมชนอย่างเหมาะสมตามวัย

จากที่กล่าวมาข้างต้น การจัดประสบการณ์แบบโครงการ เป็นการส่งเสริมให้เด็กเกิดความเข้าใจ ในเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องของวัฒนธรรม ประเพณี ของจังหวัดอ่างทอง โดยคำนึงถึงการเรียนรู้และความ

^๕ Ministry of Education New Zealand, Te Whariki He Whariki Maturanga monga Mokopuna o Aotearoa Early childhood curriculum, (Wellington: NewZealand, 2017), p. 32.

เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัยเกิดการเรียนรู้จากการที่ได้ทำกิจกรรมซึ่งทำให้เด็กเกิดประสบการณ์ตรงจากการได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ในการทำโครงการ

วิธีการดำเนินการวิจัย

กลุ่มประชากร ได้แก่ เด็กปฐมวัยชายและหญิง จำนวน ๑๒ คน เป็นเด็กที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ ๓ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ โรงเรียนวัดมะขาม (วิบูลย์อุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดอ่างทอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

๑. แผนการจัดประสบการณ์แบบโครงการผสานแหล่งเรียนรู้จังหวัดอ่างทองที่มีต่อความรู้สึกเป็นเจ้าของสำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน ๓ โครงการ คือ โครงการที่นี้อ่างทอง โครงการข้าว โครงการตุ๊กตาชาววัง เวลา ๖ สัปดาห์ รวมจำนวน ๓๐ แผนการเรียนรู้

๒. แบบประเมินความรู้และความเข้าใจสำหรับเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นการประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีข้อความ มีภาพตัวเลือก ๓ ข้อ ให้เด็กเลือกตอบเกี่ยวกับความเป็นเจ้าของสำหรับเด็กปฐมวัยได้ทั้ง ๓ ด้าน ได้แก่ (๑) ด้านเข้าใจและมีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณีของชุมชน (๒) ด้านการเคารพกฎและสิทธิของการอยู่ร่วมกันในชุมชน (๓) ด้านการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ดูแลสถานที่สำคัญในชุมชน

๓. แบบบันทึกพฤติกรรมของเด็กปฐมวัย ซึ่งผู้วิจัยบันทึกพฤติกรรม คำพูดและข้อมูลที่ได้จากผู้ปกครอง การสนทนาเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กปฐมวัย หลังการจัดประสบการณ์แบบโครงการผสานแหล่งเรียนรู้จังหวัดอ่างทองที่มีต่อความเป็นเจ้าของสำหรับเด็กปฐมวัยทุกครั้งที่จัดกิจกรรม

สรุปผลการวิจัย

ผลการจัดประสบการณ์แบบโครงการผสานแหล่งเรียนรู้จังหวัดอ่างทองที่มีต่อความรู้สึกเป็นเจ้าของสำหรับเด็กปฐมวัย โดยผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ ตอน ดังนี้

๑. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการผสานแหล่งเรียนรู้จังหวัดอ่างทองที่มีต่อความรู้สึกเป็นเจ้าของสำหรับเด็กปฐมวัย ได้คะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง แสดงในตารางที่ ๑ ดังนี้

ตารางที่ ๑ ผลคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการจัดประสบการณ์แบบโครงการผสานแหล่งเรียนรู้จังหวัดอ่างทองที่มีต่อความรู้สึกเป็นเจ้าของสำหรับเด็กปฐมวัย จากการทำแบบทดสอบก่อนและหลังการจัดประสบการณ์แบบโครงการ (คะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน)

(N=๑๒)

กลุ่มประชากร	คะแนนเต็ม	μ	σ
ก่อนการทดลอง	๑๐	๕.๒๕	๑.๔๑
หลังการทดลอง	๑๐	๙.๒๕	๐.๙๗

จากตารางที่ ๑ พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการผสานแหล่งเรียนรู้จังหวัดอ่างทองที่มีต่อความรู้สึกเป็นเจ้าของสำหรับเด็กปฐมวัย ได้คะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

๒. ผลจากการสังเกตพฤติกรรมเด็กหลังจากการจัดประสบการณ์แบบโครงการผสานแหล่งเรียนรู้จังหวัดอ่างทองที่มีต่อความรู้สึกเป็นเจ้าของสำหรับเด็กปฐมวัย เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง มีการวางแผน และได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงมีพฤติกรรมบ่งชี้ประกอบด้วย ๓ พฤติกรรม ได้แก่ เด็กได้แสดงพฤติกรรมถึงความรู้สึกเป็นเจ้าของดังนี้

๒.๑ ด้านความเข้าใจและมีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน

เด็กได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการผสานแหล่งเรียนรู้จังหวัดอ่างทอง ซึ่งเด็กได้รู้ผ่านโครงการที่นี้อ่างทอง เด็กร่วมกันหาคำตอบโดยการที่เด็กตั้งคำถามว่า “ทำไมถึงชื่อว่าจังหวัดอ่างทอง” โดยครูและเด็กร่วมกันวางแผนหาคำตอบให้เด็ก ๆ ไปสอบถามผู้ปกครอง และนำมาอภิปรายหน้าชั้นเรียน ซึ่งจากกิจกรรมนี้ทำให้เด็กสามารถบอกการแต่งกายของชาวอ่างทองได้ เด็กแสดงพฤติกรรมสนใจซักถามเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาจากวิทยากร และซักถามด้วยความสนใจเกี่ยวกับการแต่งกายว่าเมื่อก่อนคนในจังหวัดอ่างทองแต่งกายเหมือนหรือแตกต่างจากคนในจังหวัดอ่างทองยุคปัจจุบัน จากคำถามที่เด็กสนใจอยากหาคำตอบ ครูได้พาเด็ก ๆ ไปสืบค้น และร่วมกันร้องเพลงและท่องคำขวัญจังหวัดอ่างทอง ตัวอย่างคำถามของเด็ก ๆ ได้แก่ “เมื่อก่อนคนอ่างทองใส่ชุดอย่างไร” “เมื่อก่อนที่จังหวัดเรามีบ้านอย่างไร” ตัวอย่างบทสนทนาของเด็ก เด็กกลับไปบ้านไปท่องคำขวัญประจำจังหวัดอ่างทองให้ผู้ปกครองฟัง และพูดถึงจังหวัดอ่างทองด้วยความภาคภูมิใจว่า แม่รู้ใหม่ว่า เมื่อก่อน นายดอกและนายทองแก้วเป็นผู้ต่อสู้กับพม่า ไม่ให้มายึดจังหวัดอ่างทอง หนูดีใจที่เรามีจังหวัดอ่างทอง เราได้มีบ้านอยู่” เด็กสามารถเล่าประวัติความเป็นมาของจังหวัดอ่างทอง เด็กมีความเข้าใจ และมีความรู้ในจังหวัดอ่างทองมากยิ่งขึ้น

๒.๒ ด้านการเคารพกฎและสิทธิของการอยู่ร่วมกันในชุมชน

จากการที่ผู้ศึกษาจัดประสบการณ์แบบโครงการผสานแหล่งเรียนรู้จังหวัดอ่างทองที่มีต่อความรู้สึกเป็นเจ้าของสำหรับเด็กปฐมวัย เด็กเรียนรู้ผ่านโครงการที่นี้อ่างทอง โครงการข้าว โครงการตุ๊กตาชาววัง ซึ่งผู้ศึกษาได้จัดประสบการณ์ที่เน้นให้เด็กได้เรียนรู้การปฏิบัติตนให้เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนผ่านการทำงานร่วมกันทำกิจกรรมโดยเชื่อมโยงให้เด็กเข้าใจว่าในห้องเรียน เราต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของการอยู่ร่วมกัน มีน้ำใจช่วยเหลือกัน เคารพสิทธิของกันและกันเช่นเดียวกับการที่เด็กเป็นคนที่เกิดในจังหวัด

อ่างทอง เด็ก ๆ ต้องเรียนรู้ถึงการเคารพกฎกติกาของการอยู่ร่วมกันในชุมชนของจังหวัดอ่างทอง หลังจากการจัดประสบการณ์แบบโครงการผสานแหล่งเรียนรู้จังหวัดอ่างทอง พบว่า เด็กมีความเคารพกฎและสิทธิของกลุ่มมากขึ้น สามารถปฏิบัติตามกฎของห้องเรียน และกฎระเบียบของกลุ่มได้มากขึ้น มีการช่วยเหลือ การยอมรับ จากการทำกิจกรรมร่วมกันมากขึ้น

๒.๓ ด้านการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ดูแลสถานที่สำคัญในชุมชน

จากการที่ผู้ศึกษาจัดประสบการณ์แบบโครงการผสานแหล่งเรียนรู้จังหวัดอ่างทองที่มีต่อความรู้สึกเป็นเจ้าของสำหรับเด็กปฐมวัย เด็กเรียนรู้ผ่านโครงการที่นี้อ่างทอง โครงการข้าว โครงการตุ๊กตาชาววัง เด็กร่วมกันหาคำตอบจากคำถามที่เด็กตั้งคำถามว่า “ตุ๊กตาชาววังทำมาจากอะไร” เด็กเรียนรู้เรื่องการทำตุ๊กตาชาววังจากวิทยากร วิทยากรได้อธิบาย ถึงวัสดุและส่วนประกอบ พร้อมทั้งสาธิตวิธีการปั้นตุ๊กตาชาววัง วิทยากรได้นำดินเหนียวมาให้เด็ก ๆ ได้ดู พร้อมบอกถึงที่มาของดินเหนียว สามารถหาได้จากทุ่งนา คลอง บึง เป็นต้น เด็กให้ความสนใจกับดินเหนียว แลกเปลี่ยนกันสัมผัส เด็ก ๆ ให้ความเห็นว่ามีความคล้ายคลึงกับดินน้ำมันแต่ดินน้ำมันมีหลายสี วิทยากรได้อธิบายว่า ดินเหนียวในการทำตุ๊กตาชาววังต้องสะอาด ไม่มีเศษดินหญ้า หรือ เศษขยะมาปนเปื้อนเพราะจะทำให้ตุ๊กตาชาววังแตก และวิทยากรได้นำตัวอย่างของดินเหนียวที่มีเศษหญ้า เศษถุงขนม มาให้เด็ก ๆ ได้ดูและสัมผัส พร้อมกับสาธิตการปั้น และนำตุ๊กตาชาววังที่ปั้นด้วยดินที่ไม่สะอาดให้เด็กดูว่าเมื่อนำไปอบให้แห้งแล้วตุ๊กตาชาววังแตก ไม่สามารถนำมาขายได้ เด็ก ๆ ได้เห็นถึงความสำคัญของดินเหนียวที่สะอาด และการดูแลรักษาดินเหนียวจากวิทยากร วิทยากรได้สาธิตและนำตัวอย่างมาให้ดู หลังจากการจัดประสบการณ์แบบโครงการผสานแหล่งเรียนรู้จังหวัดอ่างทอง เด็กเรียนรู้ผ่านโครงการที่นี้อ่างทอง โครงการข้าว โครงการตุ๊กตาชาววัง เด็กมีความเข้าใจในการรักษารักรวมชาติและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น สามารถปฏิบัติในการดูแลพื้นที่ สังกะสีได้จากพฤติกรรมของเด็กในการดำเนินชีวิตประจำวัน ที่เด็ก ๆ พบเจอถุงไอศกรีมร่วงอยู่ เด็กเก็บไปทิ้งในถังขยะ ประกอบกับพื้นที่หน้าอาคารอนุบาลขยะลดลง เด็ก ๆ เกิดการเรียนรู้ที่จะดูแล รักษา ไม่ทำลาย พฤติกรรมการทิ้งขยะลงถัง และดูแลรักษาของส่วนร่วม จากการสัมภาษณ์และสนทนากับผู้ปกครอง ได้ให้ข้อมูลว่า หลังจากที่ครูได้พาเด็กไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ผ่านโครงการที่นี้อ่างทอง โครงการข้าว และโครงการตุ๊กตาชาววัง เมื่อผู้ปกครองพาเด็กไปสนามเด็กเล่น หรือไปเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ กับครอบครัว เด็กได้นำถุงขนมไปทิ้งที่ถังขยะเสมอและรู้จักการใช้ดูแลของใช้ส่วนรวมเมื่อไปตามสถานที่สำคัญของจังหวัดอ่างทอง

การอภิปรายผลการวิจัย

๑. การที่เด็กมีความรู้สึกเป็นเจ้าของมากขึ้นหลังจากได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ เนื่องจากโครงการเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เด็กมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับท้องถิ่นของตนและแสดงความรู้สึกภาคภูมิใจในจังหวัดอ่างทอง หรือ ท้องถิ่นที่ตนเองอาศัยอยู่อย่างกลุ่มเล็ก เด็กได้ตั้งคำถามในสิ่งที่เด็ก ๆ สนใจอยากรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเอง เด็กได้รับประสบการณ์ตรง

คือ ได้รับความรู้อย่างลุ่มลึกเกี่ยวกับจังหวัดอ่างทองจากวิทยากรซึ่งเป็นครูผู้ที่มีความรู้ ได้สืบเสาะหาความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่เด็กสงสัย สนใจอยากจะเรียนรู้ เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงด้วยการลงมือปฏิบัติจริงและเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงด้วยการปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองจากการซักถาม ฟังการบรรยายจากวิทยากร เด็กได้ค้นหาคำตอบในสิ่งที่ตนเองสงสัย ได้สืบเสาะหาความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่เด็กสนใจอยากจะเรียนรู้ การสืบค้นหาคำตอบในสิ่งที่ตนเองอยากรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงในสถานการณ์จริงตามความสามารถของตนเอง และเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงด้วยการปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ค้นพบข้อเท็จจริง ตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นโครงการ การที่เด็กได้ไปศึกษาเรียนรู้จากสถานที่จริง คือ แหล่งทำตุ๊กตาชาววัง ทำให้เด็กได้เห็นวิถีชาวบ้านในจังหวัดอ่างทอง ลักษณะดินที่ใช้ในการปั้นตุ๊กตาชาววังว่าต้องเป็นดินเหนียว และลักษณะ กริยาท่าทางของตุ๊กตาที่ชาวบ้านปั้นว่าจะต้องเลือกให้มีความโดดเด่นแสดงถึงวิถีความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น เช่น ชิม้าทรงเมือง ส่วนการที่เด็กได้ไปเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้จริงในโครงการข้าวคือ ฟุงนา ทำให้เด็กได้เห็นลักษณะของต้นข้าว สภาพความเป็นอยู่ของชาวนาจากการบอกเล่าของวิทยากร การที่เด็กได้รับประสบการณ์ตรงทั้งจากแหล่งเรียนรู้จริงและการจัดประสบการณ์ในชั้นเรียนเหล่านี้ทำให้เด็กได้รับความรู้ ความเข้าใจ ได้ทักษะ และมีเจตคติที่ดีต่อท้องถิ่นคือ จังหวัดอ่างทองที่เด็ก ๆ ได้อาศัยอยู่ สอดคล้องกับ John Dewey ซึ่งกล่าวว่า เด็กเรียนรู้ได้ดีจากการกระทำ (Learning by doing) และเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงด้วยการปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ซึ่งส่งผลให้เด็กมีความรู้ ความเข้าใจ

๒. ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้เด็กมีความรู้สึกเป็นเจ้าของจากการจัดประสบการณ์แบบโครงการผสานแหล่งเรียนรู้จังหวัดอ่างทองซึ่งเป็นการจัดประสบการณ์ที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้คอยอำนวยความสะดวก ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการสนับสนุน สื่ออุปกรณ์ เป็นผู้สร้างบรรยากาศการเรียนรู้จากการค้นพบ ด้วยการมีส่วนร่วมในการศึกษา เป็นผู้กระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน เป็นผู้สังเกตความก้าวหน้า ครูกระตุ้นให้เด็กมีความคิดริเริ่ม ซึ่งการสอนแบบนี้ ทำให้เกิดความคิดริเริ่ม ความมีเหตุผล รู้จักค้นคว้าและสามารถปฏิบัติได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับ น้ำผึ้ง เลาหบุตร ซึ่งกล่าวว่า ครูต้องคอยดูแลช่วยเหลือเด็กโดยการกระตุ้นให้เด็กรู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Vygotsky ซึ่งกล่าวว่า เด็กเกิดการเรียนรู้และพัฒนาการทางสติปัญญาและทัศนคติเมื่อมีการเกิดปฏิสัมพันธ์และการทำกิจกรรมร่วมกับคนอื่น ๆ เช่น ผู้ใหญ่ ครู เพื่อน บุคคลเหล่านี้ให้ข้อมูลสนับสนุนให้เด็กเกิดขึ้นใน Zone of Proximal Development หมายถึง สภาวะที่เด็กเผชิญหน้ากับปัญหา

^๒ น้ำผึ้ง เลาหบุตร, “การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และทักษะทางสังคม โดยการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบโครงการสำหรับเด็กปฐมวัย”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๖๐), หน้า ๔๗.

ที่ทำทนายแต่ไม่สามารถคิดแก้ปัญหาได้โดยลำพังเมื่อได้รับการช่วยเหลือและแนะนำจากผู้ใหญ่” วิธีที่ครูเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก เพื่อให้การช่วยเหลือเด็กแก้ปัญหาด้วยตนเอง เรียกว่าช่วยเสริมศักยภาพด้านการเรียน ในกิจกรรมการเรียนการสอนการจัดประสบการณ์โครงการผสานแหล่งเรียนรู้จังหวัดอ่างทองที่มีต่อความรู้สึกเป็นเจ้าของสำหรับเด็กปฐมวัย

๓. การที่ครูจัดประสบการณ์แบบโครงการโดยให้เด็กได้มีโอกาสไปเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้จริงในจังหวัดอ่างทองทำให้เด็กมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ รักและต้องการให้ท้องถิ่นของตนเองน่าอยู่ จากการที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม เด็กได้เรียนรู้ถึงความเป็นมาของจังหวัด ได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ในแหล่งเรียนรู้จริงได้เห็นสถานที่จริง ทำให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจ เมื่อเด็ก ๆ ได้เห็นนักท่องเที่ยวที่มาในสถานที่สำคัญในจังหวัดอ่างทอง และไม่ได้อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมหรือธรรมชาติในสถานที่ที่เด็ก ๆ ได้ไปเรียนรู้ ทำให้เด็ก ๆ รู้สึกหวงแหน อยากจะบอกนักท่องเที่ยวให้รักษาความสะอาดในสถานที่ต่าง ๆ ของจังหวัด ได้นำความรู้ข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัดอ่างทอง ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญในจังหวัดอ่างทอง สอดคล้องกับ ปราณี สังขะตะววรรณ^{๑๓} จากหนังสือเรื่องประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาหลักสูตรแล้ว กล่าวไว้ว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มุ่งให้เด็กได้รู้จักท้องถิ่น เกิดความรัก ความภาคภูมิใจในท้องถิ่นตนเอง จะต้องให้เด็กได้มีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับอาชีพ เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมและสังคมท้องถิ่นมาใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเด็กจะสามารถที่ดำเนินชีวิตในท้องถิ่นอย่างมีความสุข การปลูกฝังแนวคิดคุณค่าของสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่น ทำให้เกิดความภาคภูมิใจตั้งแต่ยังเด็ก สอดคล้องกับ ชุตติมา ศิริวงศ์^{๑๔} ที่ศึกษาเรื่องจัดการเรียนรู้ในชุมชนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ แล้วสรุปผลการวิจัยไว้ว่า ทำให้ผู้เรียนสร้างความคิดรวบยอดทางประวัติศาสตร์ได้ดีและเร็วกว่าในห้องเรียน สอดคล้องกับ โฉมศรี อินสว่าง^{๑๕} ซึ่งได้

^{๑๓} วัฒนา มัคคสมัน, “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามหลักการสอนแบบโครงการเพื่อส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กปฐมวัย”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๙), หน้า ๑๒.

^{๑๔} ปราณี สังขะตะววรรณ, “ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาหลักสูตรและวิทยวิธีทางการสอน หน่วยที่ ๗”, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๖), หน้า ๓๐๘-๓๐๙ อ้างจาก ศิริมงคล ทนทอง, การพัฒนาหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสุนทรียภาพสำหรับเด็กปฐมวัย”, **ปริญญาานิพนธ์ศึกษาศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๓), หน้า ๑๖๓.

^{๑๕} ชุตติมา ศิริวงศ์, “การจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, ๒๕๕๑), อ้างจาก ชลาธิป สมานิต, “การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โครงการเป็นฐานในระดับปฐมวัย”, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทไซเบอร์พริ้นท์กรุ๊ปจำกัด, ๒๕๖๓), หน้า ๑๕๙.

^{๑๖} โฉมศรี อินสว่าง, “การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้อยู่โดยใช้แหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่องเมืองสุพรรณในอดีต กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๕๓), หน้า ๑๑๓.

วิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง เมืองสุพรรณในอดีต กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรมแล้วสรุปผลการวิจัยไว้ว่า ครูผู้เรียนสามารถใช้บริบทในชุมชนเป็นแหล่งที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้โดยประสบการณ์ตรงและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ซึ่งการจัดประสบการณ์แบบโครงการผสานแหล่งเรียนรู้จังหวัดอ่างทอง ส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนได้ครบทั้ง ๔ ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ส่งผลให้ผู้เรียนมีความสนใจและมีความสุขในการทำกิจกรรมเรียนรู้เรื่องราวในท้องถิ่นมากขึ้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรักและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น และส่งเสริมการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะที่นำไปใช้

๑) ครูควรเป็นผู้ดูแลและคอยอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น แหล่งเรียนรู้การจัดเตรียมเนื้อหา หรือการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอน ครูควรจัดเตรียมอุปกรณ์ให้มีความเหมาะสมกับกิจกรรม

๒) การกำหนดระยะเวลาในการทำกิจกรรมและเนื้อหา ควรมีความยืดหยุ่น เพื่อให้มีความเหมาะสมกับกิจกรรม

๒. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรศึกษาผลการจัดประสบการณ์แบบโครงการผสานแหล่งเรียนรู้จังหวัดอ่างทองที่มีต่อทักษะหรือความสามารถด้านอื่น ๆ เช่น ทักษะทางสังคม ทักษะการคิด ทักษะทางภาษา เป็นต้น

๒) ควรศึกษาผลการจัดประสบการณ์แบบโครงการผสานแหล่งเรียนรู้ในจังหวัดอื่น ๆ ของประเทศไทยที่มีต่อความรู้สึกเป็นเจ้าของ

๓) ควรศึกษาผลการจัดประสบการณ์ในรูปแบบอื่นที่มีต่อความรู้สึกเป็นเจ้าของ เช่น ผลการจัดประสบการณ์ทำอาหาร ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เป็นต้น

บรรณานุกรม

- โฉมศรี อินสว่าง. “การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่องเมืองสุพรรณในอดีต กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม”. *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๕๓.*
- ชลธิศ สมานิติ. “การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โครงการเป็นฐานในระดับปฐมวัย”. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร: บริษัทไซเบอร์พริ้นท์กรุ๊ปจำกัด, ๒๕๖๓.

ชุตินมา ศิริวงศ. “การจัดการเรียนรู้อดใช้แหล่งเรียนรู้อในชุมชนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์”. **วิทยานิพนธ์**

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, ๒๕๕๑.

น้ำผึ้ง เลหาบุตร. “การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และทักษะทางสังคมโดยการ
จัดประสบการณ์เรียนรู้อแบบโครงการสำหรับเด็กปฐมวัย”. **วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต**.

บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปกร, ๒๕๖๐.

วัฒนา มัคคสมัน. “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามหลักการสอนแบบโครงการเพื่อส่งเสริมการ
เห็นคุณค่าในตนเองของเด็กปฐมวัย”. **วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย:

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ศิริมงคล ทนทอง. “การพัฒนาหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสุนทรียศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย”. **ปริญญาานิพนธ์**

ดุขฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๓.

อรุณี ทรดาล. “ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย”. **สักรทอง**. ปีที่ ๒๕ ฉบับที่ ๒ (เมษายน- มิถุนายน
๒๕๖๒) : ๑- ๑๑.

Australian Government Department of Education and Training. **BELONGING, BEING &
BECOMIG**. Australia, 2009.

Lövey, Nadkarni and Erdélyi. **The Joyful Organization**. New Delhi: Response Books,
2005.

Ministry of Education New Zealand. **Te Whariki. He Whariki Matauranga monga
Mokopuna o Aotearoa Early childhood curriculum**. Wellington: New
Zealand, 2017.

National Council for Curriculum and Assessment Ireland, Aistear. **The early childhood
curriculum framework**. Dublin : NCCA., 2009.